

ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՒ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

Հայագիտութիւնը, գիտական բոլոր ասպարէզներուն նման, պարտի իբր մեկնակետ եւ վախճանակետ ունենալ ճշմարտութեան բացայայտումը: Եւ քանի որ հայագիտութիւնը կը հանդիսանայ հայ ժողովուրդի ազգային դիմագիծին ճշմարիտ արտացոլումներէն մին, ապա հայագիտական ճշմարտութիւնն ալ կը պահանջէ լիարժէք մօտեցում՝ հայ կեանքը կազմաւորող բոլոր կալուածներուն եւ նիւթերուն՝ բոլոր երեսակներով:

Ճշմարտութեան առաւել բացայայտման նպաստող գործօններէն կը հանդիսանայ հին ու նոր կացութիւններու եւ հարցերու քննութիւնը՝ ժամանակակից տեսաբանական եւ մեթոտաբանական ուսմունքներու կիրառումով: Այսպիսով հայկական կենսափորձը կը դրուի համաշխարհային քաղաքակրթութեան համեմատական եւ զուգահեռ հարթակներու վրայ եւ կուսումնասիրուի աւելի լայն ծիրի մէջ, նպաստելով նաեւ նոյնիսկ հայագիտութեան զարգացումին: Վառ օրինակ մըն է հայոց դէմ գործադրուած Յեղասպանութեան հետեւանքներուն քննութիւնը: Արդարեւ, եթէ նախապէս Յեղասպանութեան իբրեւ անմիջական հետեւանք կը շեշտուէին ջարդերն ու տարագրութիւնը, ապա տասնամեակներ ետք՝ ընդգծուեցան հայրենագրկումը եւ ունեգրկումը, իսկ ներկայիս կը բարձրաձայնուին արեւմտահայերէնի ճակատագիրը, ինքնութեան եւ համարկումի խնդիրները՝ իբրեւ անուղղակի հետեւանքները Յեղասպանութեան:

Հայագիտութիւնը ունի չգրուած էջեր, ուր ճշմարտութեան լոյսը տակաւին չէ հասած: Դեռ կան փակ կամ կիսաբաց պատմական արխիւներ, չուսումնասիրուած նիւթեր, անտիպ մնացած կամ աղճատեալ հրատարակուած աշխատութիւններ, նիւթեր, փաստաթուղթեր: Այս բացթողումները ունին զանազան առարկայական եւ ենթակայական պատճառներ:

Առարկայական պատճառներու շարքին են համապատասխան մասնագէտներու չգոյութիւնը, ականատես սերունդներու շիջումով՝ բանաւոր եւ գրաւոր նիւթի ու վկայութեան աստիճանական կորուստը, գաղութներու սպառումով՝ աղբիւրներու տարտղնումը, ուսումնասիրութեան եւ հրատարակութեան ծախքերը, մասնագիտական որոշ նիւթերու հանդէպ հետաքրքրութեան նուազումը,

ընտանեկան եւ անհատական արխիւներու բացայայտման թերացումը, նիւթերու մատչելիութեան դժուարութիւնները եւն.:

Հայագիտական ճշմարտութիւնը մեծապէս կը տուժէ նաեւ ենթակայական պատճառներով: Արդարեւ հատուածական մտածողութեան հետեւանքով՝ կարգ մը նիւթերու եւ իրողութիւններու շուրջ յառաջացած են ու կը յառաջանան *թապուներ*, արգելքներ, քարացած ըմբռնումներ, իսկ կարգ մը այլ նիւթերու հանդէպ՝ թերագնահատումներ եւ գերագնահատումներ: Միւս կողմէն, արխիւային հսկայ հարստութեան հանդէպ կը ցուցաբերուին պարագայական կամ առանձնաշնորհեալ մօտեցումներ: Ճշմարտութիւնը սքողող գործօններ են նաեւ աշխարհագրաքաղաքական դիրքորոշումներէ բխած կանխատրամադրութիւնները, մեկնաբանութիւնները եւ եզրակացութիւնները, որոնք յստակօրէն կ'աղձատեն աշխատասիրութիւններուն գիտական հաւաստիութիւնը:

Վերոյիշեալ եւ այլ առարկայական ու ենթակայական պատճառներու նուազեցումը կարող է առաւել նպատակասլաց դարձնել հայագիտական համաժողովներու արդիւնաւետութիւնը, գիտակրթական կեդրոններու եւ անհատ հայագէտներու փոխգործակցութիւնը եւ գործունէութեանց համադրումը, տեղեկատուական ցանցի օգտագործելիութիւնը, հայագիտական չսպառած նիւթերու քննարկումը, կարծիքներու բազմազանութիւնը եւն.:

Այսպէս, հայագիտական ճշմարտութիւնը պիտի կարենայ աւելի արգասաւորել հայագիտական ճիգը, նպաստել հայութեան ազգային դիմագիծին առաւել յստակացումին:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ

Հայր Անդրանիկ Ծ. Վրդ. Կոանեան

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Արտա Էքմէքճի (ի պաշտօնէ) - Արշալոյս Թովալեան - Արմէն Իւրնէշլեան - Անդրանիկ Տագեսեան (պատ. քարտուղար)

ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ՍԱՐՄԻՆ

Սիլվիա Աճէմեան - Ժիրայր Դանիէլեան - Երուանդ Երկանեան - Հրանդշ Խառատեան - Մուրատ Հասրաթեան - Հրաշ Զիլինկիրեան - Մկրտիչ Յ. Պուլտուքեան - Սեդա Տատոյեան - Սուրբ Փեթի - Պերճ Ֆազլեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՀՀՀԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ

Արծուի Բախշինեան

ARMENIAN STUDIES AND TRUTH

Armenian studies, like all other scientific disciplines, should have as a starting point and as its aim disclosing truth. As a true reflection of the Armenian national image, Armenological truth demands a thorough approach to all topics and subjects that constitute the Armenian space. A holistic examination of topics and of various facets is needed.

A factor that would further reveal truth is the examination of past and present issues and events by applying contemporary theories and methodologies used in different disciplines. Thus, the Armenian experience would be studied in the broader context of world civilisation and would contribute to the further growth of Armenology. A valid example of this is research pertaining to consequences of the Armenian Genocide. Previously the massacres and deportation were researched as the immediate consequences of Genocide, then the loss of fatherland and properties were highlighted and currently the destiny of the Western Armenian language and issues of identity and integration are being researched as indirect consequences of the Armenian Genocide.

There are issues and topics in Armenian studies where the light of truth has not reached yet. Indeed there are still closed or semi-locked archives, issues that have not been studied, research papers which have not been published and documents which have been published only as excerpts, in an incomplete manner. These shortcomings have diverse objective and subjective causes.

Some objective causes are the lack of relevant experts; the gradual disappearance of the older generation (which has led to the loss of oral and written eyewitness accounts); the exhaustion of Diaspora communities (which has led to the dispersion of relevant material and resources); the costs of research and publication; the lack of or drop in research interest in some spheres; failure of exposure of individual archives; difficulties of accessibility to materials, etc.

Alongside the above-mentioned objective reasons, diverse subjective causes further taint the light of truth in Armenian studies: due to a partisan mentality, some topics and events are considered taboo, while other issues are exaggerated or undermined; access to certain archival materials is restricted by privileged or circumstantial behavior. Furthermore predispositions, interpretations, views and conclusions due to geopolitical positions blemish the scientific validity of certain studies and, thus, the truth.

Curtailling the above-mentioned objective and subjective shortcomings can promote more effective Armenological conferences, research and study centers, individual scholarly cooperation, research coordination, usage of information networks, examination of unattended areas, and pluralism.

Such an approach will make the Armenological efforts carry the truth further and promote the uncovering of a truthful Armenian national image.

EDITOR IN-CHIEF

The Very Rev. Father Antranik Granian

EDITORIAL BOARD

Antranik Dakessian (executive secretary) - Arda Ekmekji (ex-officio) -
Arshalouyse Topalian - Armen Urneshlian

CONSULTATIVE BODY

Sylvia Agemian - Megerditch H. Bouldoukian - Seta B. Dadoyan - Berj
Fazlian - Murad Hasratian - Hranush Kharatian - Susan Pattie - Jirayr
Tanielian - Hratch Tchilingirian - Yervand Yerkanian

Representative in Armenia

Artsvi Bakhchinyan